



Elektros ir dujų rinkų apžvalga

Kainos ir prognozės / 2023 m. sausis

ELEKTRA

Vidutinės mėnesio „Nord Pool“ biržos elektros energijos [kainos](#) Lietuvos kainų zonoje

61% ↓
nuo praėjusio mėn.



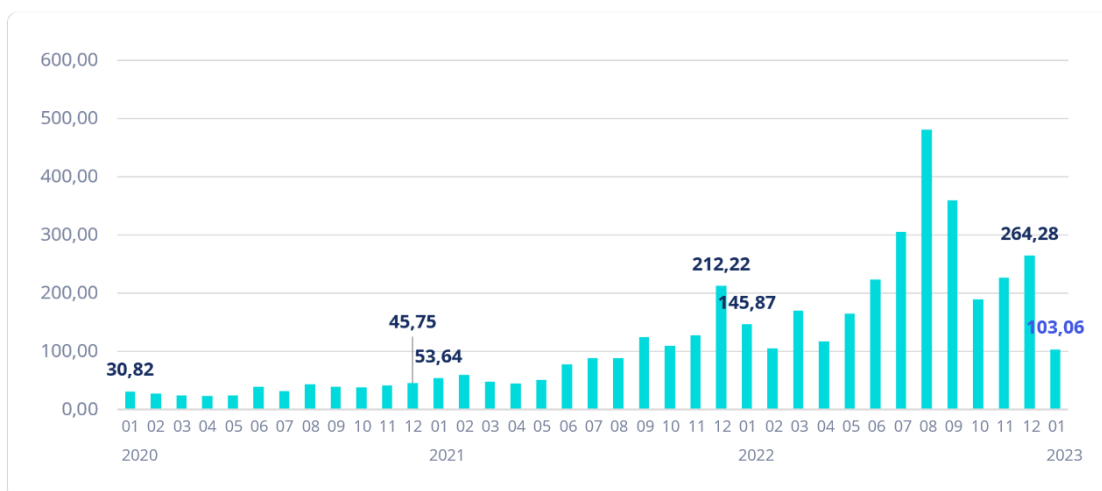
SAUSIS

103,06 Eur / MWh

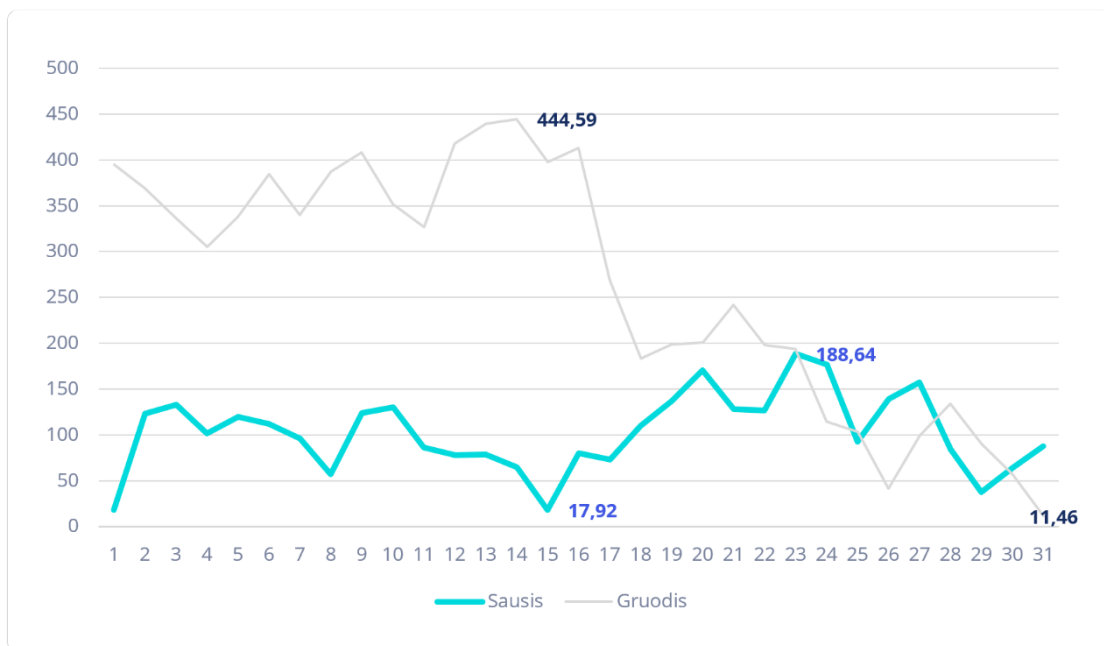
GRUODIS

264,28 Eur / MWh

Elektros energijos biržos „Nord Pool“ kainai Lietuvos kainų zonoje tiekėjas nedaro įtakos. Kainos pokyčius lemia tokie veiksniai kaip: Europoje ir kitose pasaulio šalyse besiklostančios situacijos, susijusios su energetika, geopolitinė padėtis, permainingos oro sąlygos, elektrinių atjungimai dėl planuoto remonto ar nenumatytų gedimų, besikeičiančios apyvartinių taršos leidimų (ATL) kainos, klientų energijos vartojimo intensyvumas ir pan.



Vidutinė sausio mėnesio dienos „Nord Pool“ [kaina](#) Lietuvos kainų zonoje



Sausį **aukščiausia** elektros energijos kaina buvo **188,64 Eur/MWh** (sausio 23 d.), o **žemiausia** – **17,92 Eur/MWh** (sausio 15 d.). Kas lėmė tokius kainų šuolius?

Svarbiausi mėnesio įvykiai



Aukštas gamtinių dujų saugyklų užpildymas

Visoje Europoje sausio mėnuo buvo itin šiltas (lyginant su ankstesniais metais), todėl buvo suvartota itin mažai gamtinių dujų. Saugyklų užpildymas sausio 30 d. buvo net 74 % (didesnis negu pastarųjų 5 metų vidurkis). Dėl šių aplinkybių dujų kainos krito, o tai lėmė elektros energijos kainų mažėjimą.



Daugiau energijos iš atsinaujinančių energijos šaltinių nei įprastai

Elektros kainą mažino reikšmingai išaugę hidroelektrinių pajėgumai. Hidroenergijos balansas sausio mėnesį buvo didesnis nei pernai tokiu pačiu metu: Skandinavijoje hidroenergijos balansas siekė 55,9 % (+ 4,2 %), Prancūzijoje 65 % (+ 9 %). Lietuvoje pagaminta daugiau energijos iš vėjo, fiksuotas 5 % augimas (2023 m. sausį – 209 GWh, o 2022 m. sausį buvo 198 GWh).



Elektros energijos rinkos modelio reforma

Europos Komisija sausio mėn. pabaigoje pradėjo viešąją konsultaciją dėl Europos Sąjungos elektros energijos rinkos modelio reformos. Jos tikslas – geriau apsaugoti vartotojus nuo pernelyg didelio kainų svyravimo, užtikrinti galimybę naudoti iš švarių šaltinių saugiai tiekiamą

energija ir padidinti rinkos atsparumą. Dabartinė elektros energijos sistema turi trūkumų. Šiuo metu patiriamos krizės, susijusios su dideliu elektros energijos kainų augimu ir svyravimu, ekonominę naštą yra priversti nešti galutiniai vartotojai. Tikimasi, kad nauji sprendimai leis užtikrinti sparčią tolimesnę atsinaujinančių energijos išteklių (AEI) plėtrą, bei leis tolygiau paskirstyti resursus tarp gamintojų ir vartotojų. Siekiama, kad kainos ir sutartys taptų stabilesnės ir būtų grindžiamos faktinėmis energijos gamybos sąnaudomis.



Europos Komisijos (EK) veiksmai

Toliau vyksta derybos dėl viršpelnių pasidalinimo su Švedija. EK naujasis reglamentas, nustatantis viršutines kainų lubas pigios generacijos elektrinėms, suteikė šansą Lietuvai gauti dalį Švedijos elektrinėse sumokamo viršpelnio, kadangi tai pagrindinė šalis, iš kurios importuojame elektrą.

Ateities tendencijos

Elektros energijos kainas prognozuoti itin sudėtinga, nes rinka labai įsitempusi ir volatili.



Vasario mėnesį kainos turėtų išsilaikyti panašiam lygyje

Vidutinė elektros energijos kaina Lietuvoje buvo 2,6 karto mažesnė negu gruodį (krito nuo 272 Eur/MWh iki 103 Eur/MWh). Kadangi elektros kaina tiesiogiai koreliuoja su dujų kaina, atslūgus baimėms, jog dujų rezervų neužteks, kainos nuo gruodžio pabaigos išlieka žemesniame lygyje. Reikšmingo ir staigaus atšalimo nesitikima, todėl kainos vasarį turėtų išsilaikyti panašiam lygyje kaip ir sausį.

DUJOS

Gamtinių dujų tiekimo Nyderlandų TTF front month indekso reikšmė ICE biržoje

46 % ↓
nuo praėjusio mėn.



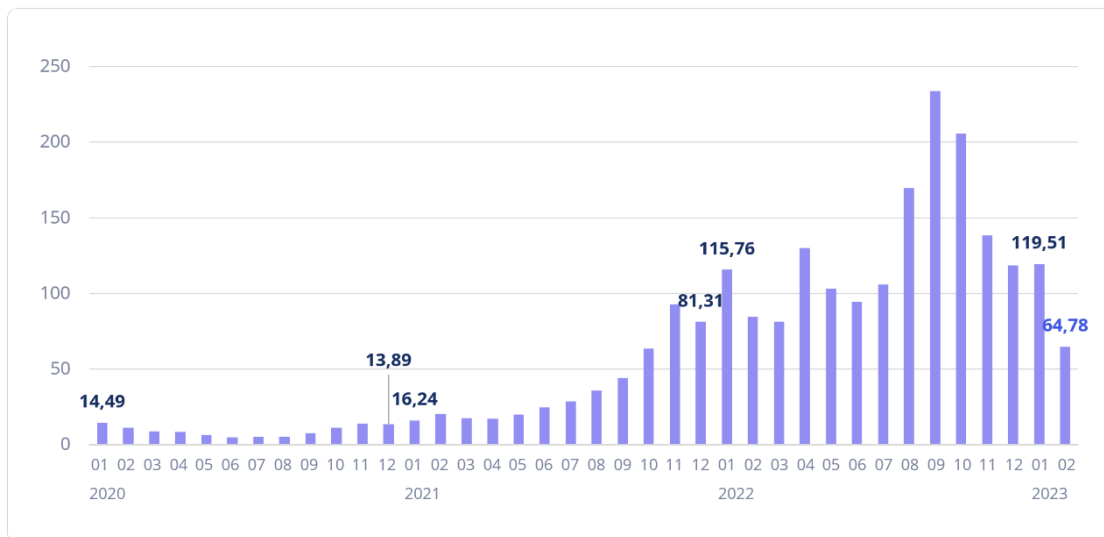
VASARIS

64,78 Eur / MWh

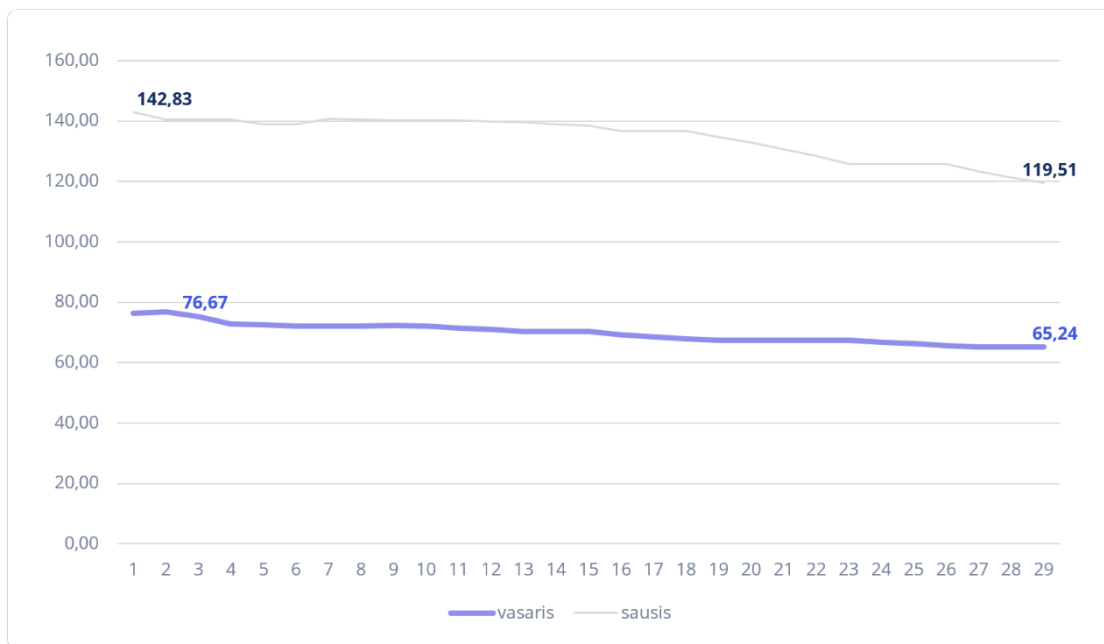
SAUSIS

119,51 Eur / MWh

Dauguma „Ignitis“ verslo klientų gamtines dujas perka vadovaujantis gamtinių dujų biržų indeksų: Baltijos šalių BGSi ir Nyderlandų TTF kainomis, susietomis su didmenine rinka. Pastarojo indekso dinamika:



Vasario ir sausio mėnesių TTF indekso formavimasis (ICE biržos prekybos sesijos užsidarymo reikšmės)



Sausiui **aukščiausia** gamtinių dujų kaina buvo **142,83 Eur/MWh** (sausio 1 d.), o **žemiausia** – **119,51 Eur/MWh** (sausio 29 d.). Kas lėmė kainų pokyčius?

Svarbiausi mėnesio įvykiai



Pagrindinės kainų mažėjimo priežastys

Gamtinių dujų kainų mažėjimą Europoje šių metų sausio mėnesį lėmė šie veiksniai:

- didelis suskystintų gamtinių dujų (SGD) importas;
- nešalta žiema;
- solidžiai užpildytos Europos požeminės gamtinių dujų saugyklos;
- stipriai kritęs gamtinių dujų vartojimas, ypač pramonės sektoriuje. Daugiau apie gamtinių dujų vartojimo tendencijas skaitykite [čia](#).



Požeminių gamtinių dujų saugyklų užpildymas

Europos požeminių gamtinių dujų saugyklų užpildymas sausio 30 dieną siekė 72,65 %, kai pernai tuo pačiu metu siekė perpus mažiau (36,74 %). Nešalti orai šiaurės vakarų Europos šalyse bei kritęs gamtinių dujų vartojimas lėmė istoriškai mažą dujų išėmimą iš saugyklų. Rinkos analitikai prognozuoja, kad pasibaigus žiemos sezonui Europos požeminių dujų saugyklų užpildymas sieks net 40-55 %. Šis aukštas užpildymo lygis lemtų mažesnę gamtinių dujų paklausą šiltuoju periodu pildant gamtinių dujų saugyklas ateinančiam šaltajam sezonui, kas taip pat reikštų mažesnę didmeninių dujų kainų kilimą Europoje. Taigi, šių metų šilta žiema teigiamai įtakos ateinančio šaltojo periodo gamtinių dujų kainas.



Rekordiniai SGD kiekiai

ICIS agentūros duomenimis šių metų sausio mėnesį rusiškų dujų tiekimas Europos Sąjungai sudarė tik 7 %, kai pernai sausį šis rodiklis siekė 26%. Didelę dalį rusiškų dujų pakeitė išaugęs SGD tiekimas iš JAV ir kitų Atlanto SGD gamybos terminalų. Sausio mėnesį SGD dalis sudarė net 47 % (2022 m. – 34 %) viso importuoto dujų kiekio į Europos Sąjungą. Dujų importas iš Norvegijos kilo taip pat – nuo 26 % 2022 m. iki 33 % 2023 m.



„Gazprom“ ir Turkija

Rusijos „Gazprom“ pasirašė naują gamtinių dujų tiekimo sutartį su Turkijos valstybine bendrove „Botas“. Tai 4 metų trukmės sutartis, kurios metinis kiekis sieks 5,75 mlrd. m³. Kainos ir apmokėjimo terminai neatskleidžiami. „Gazprom“ tiekia dujas ir privačioms Turkijos įmonėms. 2020 m. Rusija patiekė 16,4 mlrd. m³ dujų Turkijos vartojimui. Turkija gamtines dujas importuoja ir iš kitų šalių: Azerbaidžano, Irano, taip pat importuoja SGD per savo turimus FSRU terminalus.

Ateities tendencijos

Dėl situacijos Ukrainoje ypatingai sudėtinga prognozuoti kainas, nes rinka labai įsitempusi ir nestabili.



Gamtinių dujų kainų prognozės 2023 metams

Europoje toliau prognozuojant pakankamai šiltus žiemiškus orus, gamtinių dujų kainos didmeninėje Europos dujų rinkoje tikėtina išliks ties savo naujai susiformavusiomis „grindimis“: 50-65 Eur/MWh. Didesnį kainų kritimą iki mums istoriškai įprasto lygio (20-30 Eur/MWh) galėtų paskatinti didesnis SGD tiekimas. Vis tik tokio įvykio tikimybė maža, nes SGD pasiūla pasaulinėje rinkoje šiais metais didės vangiai. Prognozuojama, kad gamtinių dujų vartojimas Kinijoje ir kitose Azijos šalyse šiais metais bus didesnis nei 2022 metais.



Planai vėl uždaryti Groningen dujų telkinį

Nyderlandų Vyriausybė patvirtino planus iki šių metų spalio 1 dienos galutinai uždaryti gamtinių dujų gavybą iš didžiausio Europoje Groningen dujų telkinio. Gavyba galėtų būti pratęsta tik tuo atveju, jeigu Europoje būtų didelis gamtinių dujų trūkumas kitam žiemos sezonui.



SVARBU!

Primename: jei 2023 m. sausio 30 d. Jūs, kaip verslo klientas, gavote kreditinę PVM sąskaitą faktūrą už per 2022 metus viršytus vartojimo pajėgumus, šią sąskaitą apmokėkite iki š. m. vasario 9 d.